

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

26. juni 2006

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministe-
riets besvarelse af spørgsmål nr. 1 (ad KOM (2006) 0194) af 26. maj 2006.

P. B. Olsen

UDENRIGSMINISTERIET

Europaudvalgets spørgsmål
nr. 1 ad KOM (2006) 0194 af
26. maj 2006

Spørgsmål:

Der ønskes en redegørelse for reglerne for lobbyismevirksomheden i hhv. Tyskland, Canada og USA.

Svar:

Tyskland

I Tyskland eksisterer der hverken på forbunds- eller delstatsniveau egentlig lovgivning, som direkte regulerer lobbyisters pligter og rettigheder. Blandt de tiltag, der dog kan siges at regulere lobbyvirksomhed på forbundsniveau i Tyskland kan følgende nævnes:

Forbundsdagen besluttede i 1972, at der skulle føres en offentlig liste over alle interessegrupper (såkaldte "Verbände"), som ønsker at udtrykke eller forsvare deres interesser over for den tyske forbundsdag. De gældende regler er stadfæstet i den tyske Forbundsdays forretningsordens anneks 2: *Registrierung von Verbänden und deren Vetretern* fra 1972 med seneste tilføjelser i 1980¹. Der er pt. registreret ca. 2000 forskellige interessegrupper på listen over interessegrupper registreret ved Forbundsdagen, og listen bliver løbende opdateret på Internettet.²

Følgende informationer skal oplyses med henblik på optagelse på lobbyistlisten: Interessegруппens navn og hovedsæde; sammensætningen af bestyrelse og ledelse; interessefelt; medlemstal; navne på de udvalgte repræsentanter og adresse på gruppens sæde ved Forbundsdagen og Forbundsregeringen. Den offentlige liste over registrerede interessegrupper har ingen lovmæssigt bindende kraft. Dens primære formål er at synliggøre interessegrupper og tilvejebringe information til brug af Forbundsdays udvalg.

Udover adgang til Forbundsdagen, giver registrering på listen ikke berettigelse til særbehandling eller krav på at blive konsulteret af Forbundsdagen. Forbundsdays udvalg kan erklære adgangskort til Forbundsdagen ugyldige, og må gerne invitere interessegrupper, der ikke er registreret, hvor dette findes nødvendigt.

Regler for forbundsdagspolitikeres omgang med lobbyister findes i Forbundsdays forretningsordens anneks 1: *Verhaltensregeln für Mitglieder des Deutschen Bundestages*³. Tyske forbundspolitikere er forpligtet til at oplyse seneste tidligere beskæftigelse samt medlemskab af bestyrelser, foreninger og interessegrupper.

¹ <http://www.bundestag.de/wissen/archiv/sachgeb/lobbyliste/index.html>

² <http://www.bundestag.de/wissen/archiv/sachgeb/lobbyliste/lobbylisteaktuell.pdf>

³ http://www.bundestag.de/parlament/funktion/gesetze/go_btg/anlage1.html

Som følge af en række skandaler i 2004, hvor flere politikere blev afsløret i at have modtaget store beløb af bl.a. el-koncernen RWE uden officielt at have udført modydelser, har der været betydeligt politisk fokus på forbundsdagsmedlemmernes biindtægter. I juni 2005 besluttede den daværende regering en skærpelse af reglerne for offentliggørelse af biindtægter, hvis gennemførselsbestemmelse blev offentliggjort af forbundspræsident Norbert Lammert den 18. oktober 2005⁴. Skærpelsen indebærer, at biindtægter, der overstiger 10.000 euro om året, eller 1.000 euro om måneden, skal meddeles Forbundsdagspræsidenten og offentliggøres. Svarende til denne angivelse opdeles forbundsdagsmedlemmerne i tre grupper: Biindtægter på mindre end 3.500, op til 7.500 eller over 7.500 euro om året.

Offentliggørelsen af biindtægterne var berammet til den. 30. maj 2006, men otte medlemmer af Forbundsdagen har klaget til den tyske forfatningsdomstol over offentliggørelseskravet. Der argumenteres bl.a. med, at offentliggørelse af biindtægter giver vanskelige forhold for medlemmer, der er selvstændigt erhvervsdrivende, og ikke ønsker at offentliggøre fortrolige oplysninger om deres kunder og klienter. Forbundsdagspræsident Norbert Lammert (CDU) har på grund af klagen udskudt offentliggørelsen af biindtægterne, indtil en dom foreligger fra forfatningsdomstolen i Karlsruhe. Denne forventes til september.

Forbundsministeriernes samarbejde med interesseorganisationer er reguleret gennem *Gemeinsame Geschäftsordnung der Bundesministerien* (ministeriernes fælles forretningsorden) fra 2000⁵. I forretningsordenens § 47 specificeres det, at ministerierne hurtigst muligt bør videresende lovforslag til grupper, hvis interesser berøres, og har ret til at konsultere sig med øvrige relevante interessegrupper. Interessegrupper har i praksis også en bredere adgang til ministerierne, reguleret gennem uskrevne normer. Stort set alle ministerier har f.eks. særlige rådgivende organer, der udover videnskabelige eksperter også udgøres af repræsentanter for interessegrupper, hvilket giver disse en privilegeret adgang til ministeriets embedsmænd og dermed en særlig rolle i den lovforberedende fase.

Canada

De gældende regler for lobbyisme og registrering af lobbyister i Canada er stadfæstet i lov af 1985 med seneste tilføjelser vedtaget af parlamentet i 2005: *Lobbyists Registration Act*⁶. Ifølge loven skal alle lobbyister registreres ved *The Registrar of Lobbyists* og lobbyister skal indgive til *The Registrar* information om de kunder/klienter, de arbejder for. *The Registrar* er ansvarlig for videregivelse af information til offentligheden og er ansvarlig for udarbejdelsen af en adfærdskodeks for lobbyister. *The Registrar* udarbejder årligt en rapport til parlamentet om de stedfundne aktiviteter.

Lovgivningen har således primært til formål at skabe åbenhed omkring lobbyisters aktiviteter og de personer, der lader sig betjene af dem. På *The Registrar's* hjemmeside⁷ kan hentes information

⁴ <http://www.bundestag.de/aktuell/archiv/2006/regeln/Ausfuehrungsrichtlinien.pdf>

⁵ http://www.staat-modern.de/Anlage/original_948046/Gemeinsame-Geschaeftsordnung-der-Bundesministerien.pdf

⁶ <http://laws.justice.gc.ca/en/L-12.4/199278.html>

⁷ <http://strategis.ic.gc.ca/epic/internet/inlobbyist-lobbyiste.nsf/en/Home>

om gældende lovgivning, adfærdskodeks og registreringsprocedurer for lobbyister, årsrapporter og statistik samt det samlede register over lobbyister i Canada.

Ændringer til den gældende lovgivning er dog på vej. I kølvandet på en større offentlig korruptionsskandale i Canada, har den nyvalgte konservative regering gjort det til en hovedprioritet at udrydde nepotisme og anden fortrinsbehandling i den offentlige sektor. Regeringen har derfor fremlagt forslag til en ny lov om offentlig ansvarlighed, som blandt andet vil stramme reglerne for lobbyisme. Følgende ændringer i hovedtræk er på vej:

- Et generelt 5-årigt forbud møntet på ministre og andre ledende embedsmænd mod at arbejde som lobbyister, når de forlader den offentlige sektor.
- Ingen forudbetalinger eller "penge under bordet", som betaling for ydelser, der endnu ikke er leveret.
- Registrering af alle kontrakter, der indgås mellem lobbyister og disses klienter.
- Etablering af en stilling som *Commissioner*, som kan håndhæve adfærdskodeks og sanktionere på misbrug i systemet.
- Ændring af lovens betegnelse fra *Lobbyists Registration Act* til *The Lobbying Act* for at anskueliggøre et bredere sigte, herunder håndhævelse.
- Øget sikkerhed for, at brud på lobbyisme-lovgivningen undersøges og at overtrædelser straffes.

Lovforslaget C-2: *An Act providing for conflict of interest rules, restrictions on election financing and measures respecting administrative transparency, oversight and accountability*⁸ er pt. i udvalgsbehandling, og forventes vedtaget i 2006. Der er i offentligheden udtrykt skepsis overfor hvorvidt de nye regler vil skabe den tilsigtede øgede gennemsigtighed og om det er realistisk med et 5-årigt moratorium for embedsmænd, før end de evt. kan arbejde som lobbyister. Men stramningerne vil givetvis medvirke til at indsnævre manøvrerummet for lobbyister, hvilket i første række er formålet med lovforslaget.

USA

De gældende regler for lobbyisme i USA er stadfæstet i *Lobbying Disclosure Act*⁹ fra 1995 og siden specificeret i *Lobbying Disclosure Technical Amendments Act*¹⁰ i 1998. Ifølge loven skal alle lobbyvirksomheder to gange årligt aflægge rapport til Kongressen. Lobbyvirksomhederne/lobbyisterne skal bl.a. give oplysninger om klienter, der bruger over 6000 dollars halvårligt, oplyse hvilke emner, de arbejder med, og om beløbsstørrelser.

I Kongressen er det henholdsvis *Clerk of the House* (Husets fuldmægtig) og *Secretary of the Senate* (Senatets sekretariat), der står for indsamlingen af oplysningerne og udlægningen af reglerne. Offentligheden kan bede om adgang til opgørelserne over lobbyisternes virke. Bøden for ikke at afrapportere kan være op til 50.000 dollars.

⁸ http://www.parl.gc.ca/39/1/parlbus/chambus/house/bills/government/C-2/C-2_1/C-2_cover-E.html

⁹ <http://www.senate.gov/reference/resources/pdf/contacting10465.pdf>

¹⁰ <http://www.senate.gov/reference/resources/pdf/contacting105166.pdf>

De nuværende regler for lobbyisters omgang med politikere og embedsmænd findes desuden i reglerne for øremærkninger (dvs. penge til lokale projekter som del af en større lovpakke), i reglerne for kampagnefinansiering og i Kongressens etiske regelsæt. Blandt reglerne kan nævnes:

- Det er forbudt for embedsmænd og politikere at modtage gaver af en værdi på over 50 dollars.
- Kun "nødvendige", "rimelige" rejseudgifter til "officielle" formål må dækkes af private kilder og aldrig af udenlandske statsborgere eller virksomheder.
- Erfarne embedsmænd og politikere må ikke optræde som lobbyister i et år efter de er fratrådt deres stilling.
- Enhver form for pengeafpresning eller ulovlige belønninger er forbudt.

Gennem de seneste ti år er der med stigende kraft sat spørgsmålstegn ved Kongressens evne til at påtage sig rollen som overvåger af lobbyvirksomhed. Der har været stillet forslag om oprettelse af en ny enhed til at håndtere oplysningerne om lobbyisme, dog uden at dette er blevet vedtaget.

Desuden er der i kølvandet på den korruptionsskandale, hvor den ledende lobbyist Jack Abramoff nu står anklaget, i løbet af foråret 2006 blevet fremsat flere forslag til revision af reglerne for lobbyisme. Hvor de første forslag var ganske ambitiøse og vidtrækkende, blev der i løbet af forårets forhandlinger og afstemninger slækket på ambitionsniveauet. De to kamre i Kongressen har fermlagt hver sit forslag. De foreliggende lovforslag indeholder ændringer af reglerne for afrapportering af lobbyisme (som nu skal være elektronisk), skærpelse af en række definitioner i loven (bl.a. af en "klient") samt skærpede regler for kongresmedlemmers kontakter med lobbyister, herunder reglerne for at modtage gaver fra lobbyister. Tilbage står nu arbejdet med at forhandle sig frem til et fælles lovforslag, som både Huset og Senatet kan vedtage. Allerede nu er det dog tydeligt, at der ikke bliver tale om en omfattende reform.

Endelig er der i forbindelse med reformen af lobbyismelovgivningen stillet forslag om en reform af loven for kampagnefinansiering og reglerne for "øremærkninger". Heller ikke disse forslag er endeligt vedtaget i Kongressen.